

«ЛЮДИ Z»: ІДЕНТИЧНІСТЬ ПОКОЛІННЯ

Вінницький національний технічний університет

«Будь собою, інші ролі вже зайняті...»
Оскар Вайльд**Анотація**

У роботі розглянуто формування певних характеристик покоління Z в умовах євроінтеграційних процесів в Україні.

Ключові слова: ідентичність, покоління, Україна.

Abstract

The paper considers the formation of certain characteristics of generation Z in the conditions of European integration processes in Ukraine.

Keywords: identity, generation, Ukraine.

Сьогодні, в умовах коли соціально-культурологічні чинники відіграють важливу роль у функціонуванні держав та народів, важливо чітко визначати і розуміти стандарти, на які опирається певна держава або народ. Покоління є одним із таких стандартів, адже когорти поколінь дають дослідникам інструмент для аналізу змін у поглядах із часом. Вони можуть забезпечити спосіб розуміння того, як світові події та технологічні, економічні та соціальні зрушення взаємодіють із життєвим циклом та процесом старіння, щоб сформувати погляд людей на світ [2].

Покоління — спільність членів деякого суспільства за часом народження. Існують місця, де можливий перетин різних поколінь, у наслідок якого виникають суперечки спричинені відмінністю поглядів на життя, смаки, цінності, переконання тощо. Щоб уникнути таких розбіжностей, варто орієнтуватись у особливостях того чи іншого покоління, але головним завданням є визначити те, що об'єднує його представників. Тобто, важливим є розглянути питання ідентичності представників того чи іншого покоління.

Звернемося до розуміння основної термінології. Отже, ідентичність (від лат. *identicus* — тотожність) — це невід'ємна характеристика людини, що виявляється у визнанні своєї унікальності, з одного боку, й відчутті приналежності до певної спільноти, з іншого.

Ідентичність є невід'ємною характеристикою, без якої людина не може існувати як особистість. Її формування сприяє збереженню і підтримці цілісності та неповторності кожної людини, що проявляється в особистісних якостях, рисах характеру, ціннісних орієнтирах.

Спектор ідентичностей є доволі значним і, більш того, може підлягати корекції і доповненню, але у відповідності із тими структурним компонентом, які відповідають сутності цього поняття. Це доволі оригінально демонструє рисунок 1[1]:

До цього слід додати, що не лише походження, але і особливості культури, громадської активності, зайнятості тощо, допомагають формуванню відчуття належності до певної спільноти. Ми формуємось

як особистості, розвиваємо власні «Я», усвідомлюючи при цьому належність до різноманітних суспільних груп великих і малих. Отже, результатом такого складного процесу конструювання власного «Я» і є ідентичність.

В якості варіанта, який пропонується обрати на рис. 1, зупинимось на характеристиці і ознаках ідентичності сучасного покоління, яке називають «поколінням Z». Тут варто також зауважити, що так звана «теорія поколінь» не є новою. Її сутність була обґрунтована в США Вільямом Штраусом і Нілом Хоувом у 1991 році й пов'язана із тією важливою ідеєю, що покоління визначають навіть *не вік, а цінності людей*. Ці цінності формуються не тільки в родині, а й під впливом економічних, соціальних і політичних факторів.

Відповідно, покоління поділили на: бебі-бумерів – народжені у 1946–1954; покоління X, — до якого можна віднести людей, що народилися в період з середини 1960-х до середини 1980-х; Y, — так звані мілленіали, що народилися з 1981 по 1995 роки; Z — або *homelanders* — «цифрові люди», народжені з 1996 по 2015 рік. Також їх ще називають чи «центеніали» [2]. Філософія і цінності кожного з поколінь дуже різняться. При цьому у кожного є своя логіка і переваги.

У нашому дослідженні ми не будемо давати характеристику кожному поколінню, а розглянемо лише «зумерів», що дозволить визначити їх певні особливості, що може бути навіть основою для прогнозування розвитку суспільства у майбутньому. Тому що із «зетамі» будь-якому суспільству доведеться мати справу вже в самому найближчому майбутньому — це питання максимум 5 років.

Нещодавнє дослідження, здійснене за підтримки Фонду імені Фрідріха Еберта, зосередилося на вивченні цінностей та пріоритетів молоді від 14 до 29 років в Україні (що охоплює як мілленіалів, так і покоління Z). За результатами звіту, молодих людей в Україні більше за все турбує економічне питання, а одним з найбільших страхів є корупція та війна.

Сучасна молодь в Україні мало цікавиться політикою, молоді українці не готові надавати пріоритетність ідентифікації України, як європейської держави, адже тоді постає проблема інтеграції європейських культурних цінностей в українські та навпаки. Зуважимо, що 60 відсотків молоді підтримують вступ України до ЄС, а 61 відсоток пишається тим, що він/вона є українцем/українкою. Логічним продовженням ситуації що складається, є чіткий та структурований опис створення в рамках ЄС певної ідентичності, який мав би змогу дозволити новим країнам євроспільноти за певної кількості спільних рис долучатись до вже згаданого процесу створення нової, єдиної для всіх ідентичності [3].

Загалом же більше половини молодих українців (зокрема і центеніалів) висловлює оптимізм щодо майбутнього країни. 58 відсотків опитаних вважають, що майбутнє українського суспільства в цілому виглядає краще, ніж поточна ситуація. Сприйняття та аналіз інформації – характерна особливість покоління Z [4]. У питанні України ця особливість набуває відіграє важливу роль у ідентичності покоління центеніалів.

Отже, позначимо основні риси покоління Z [5]:

— нетерплячість (виросли в онлайн-середовищі та звикають до того, що їхні бажання завжди будуть виконані у віртуальній реальності, але щоб зробити це в реальному житті, часто недостатньо просто натиснути на кнопку);

— зосередження на короткострокових цілях (у всьому прагнуть отримати негайні результати, як в Інтернеті);

— залежність від Інтернету (значна активність у соціальних мережах, Інтернет-іграх, блогах тощо);

— фрагментарність образного мислення (не виховані на книгах, а тому максимум, що вони можуть читати, це будь-які статті, найчастіше – міні-новини, формат твітів і статусів у соціальних мережах);

— швидко дорослішають (виросли в епоху економічної депресії, а від них усі очікують тільки одного – бути успішним);

— орієнтація на використання (знають, чого хочуть і як це отримати, тому мають у своєму арсеналі десятки аргументів, які використовують, коли просять щось у батьків);

— цінують чесність, тому в соціальній мережі відкриті (багато хто живе у світі фантазій, але деякі пишуть правдиво та чесно, інколи – дуже відкрито, чим шокують старше покоління);

— віртуальний світ на першому плані (у виборі між особистою зустріччю та спілкуванням у кіберпросторі обирають переважно другий спосіб);

— техніку знають краще, ніж розуміють почуття людей (запитують не у вчителів і батьків, а в Інтернеті, тому збільшується комунікативна відстань дітей від їхніх батьків і переривається ланцюг соціального наслідування, передавання досвіду);

— розумні виконавці (легко піддаються впливу).

Варто зазначити, що інформаційне середовище впливає на розвиток особистості центеніалів, як наслідок створюючи «гнучку» ієрархію цінностей.

Розглянемо різноманітні чинники та підходи, за допомогою яких можливо охарактеризувати покоління Z в Україні:

- уміння спілкуватися рідною мовою;
- уміння спілкуватися іноземними мовами;
- математична та базова компетенції в природничій і технологічній галузях;
- уміння вчитися;
- соціальна значущість;
- лідерська позиція;
- культурна обізнаність і розуміння специфіки різних культур.

Окремо слід сказати, що українська мова є відображенням не лише національної культури, а важливим засобом соціалізації саме цього покоління. А крім комунікативної, мислетворчої, емотивної, експресивної, гносеологічної та інших функцій, мова може виступати й націєтворчим чинником. Але Urban Dictionary запевняють, що покоління Z буде більш обережним та консервативним порівнянно із «іксами».

В рамках дослідження Deloitte Global Millennial Survey 2020, до якого приєдналась Україна, були визначені певні настрої українських «змерів», які різняться від європейських представників покоління, зокрема щодо пріоритетних проблем, віри у кращі часи, лідерів думки, відношення до бізнесу тощо. Попри євроінтеграційну політику, представники покоління Z в Україні встановлюють свої правила гри й грають виключно за ними.

Отже, в якості висновку слід зауважити, що поколінню Z притаманний яскраво виражений максималізм у комбінації з чітко поставленою метою. Представники покоління Z матимуть змогу отримати те, до чого впевнено йдуть крок за кроком.

Осмилення ідеї про їх ідентичність, як про можливість бути гордим, незалежним та успішним впирається у роботу ЗМІ, соціальних інституцій, кореляцію вітчизняних методів виховання тощо. Можливість врегулювання та налаштування сучасного покоління діяти у своїх інтересах не зраджуючи інтереси держави не залежить від чогось конкретного, а тому це питання варто вирішувати комплексно підкріплюючи фундаментальними основами формування української нації та держави зокрема.

Зумівши не порушити особисті кордони представників покоління Z та надавши свободу дій, цілком можливе досягнення інтеграції України у євроспільноту, за потреби цього явища, як такого, що є незворотнім.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Що таке ідентичність? URL: https://www.citizen.in.ua/photos/topic/f/20190822_135133_%D0%A2%D0%B5%D0%BC%D0%B0%201.pdf (дата звернення: 09.03.2021).
2. Покоління X, Y, Z: знайдіть 10 відмінностей і навчіться з ними працювати. URL: <https://business.ua/uk/pokolenie-x-y-z-pajdite-10-otlichij-i-nauchites-s-nimi-rabotat> (дата звернення: 09.03.2021).
3. Корнієнко В. О., Денисюк С. Г. Формування європейської ідентичності: аргументи для України. *Політологічний вісник*. Вип. 80. Київський національний ун-т імені Тараса Шевченка, 2018. С. 20–35.
4. Особливості дітей покоління Z. URL: (<https://naurok.com.ua/osoblivosti-ditey-pokolinnya-z-123325.html>) (дата звернення: 09.03.2021).
5. Коростіль Л.А. Покоління Z: пошук способів педагогічної взаємодії. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5229 (дата звернення: 09.03.2021).

Корнієнко Валерій Олександрович — д.т.н., професор кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: valkorney1958@gmail.com

Колотило Дмитро Вячеславович — студент групи ІЕЕ-186, факультет електроенергетики та електромеханіки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: keydivij@gmail.com

Valery Kornienko — Doctor of political sciences, professor Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University e-mail: valkorney1958@gmail.com

Kolotylo Dmytro — student of the faculty of electroenergetics and electromechanics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: keydivij@gmail.com